

3 Prædicta præsumptio, locum habet certis in casibus sicuti sunt iam enumerati, ac regulariter ex solo ipso contratu, minor non præsumitur læsus. Ita declarat Alc. in d. præsump. 42. n. 2. vers. supradicta tamen. Et præter eū idem respondit Corn. in consil. 135. num. 5. lib. 2. in consil. 57. num. 6. Hinc sit, quod quando minor petit restitu in integrum, non sufficit, si probat se esse minorem, sed 4 probaret debet tria, primuni, se esse minorem, secundū, se læsus, tertium, se dolo aduersari, vel nimia sua facilitate, læsus. Idem responderunt Corn. in consil. 135. num. 6. lib. 2. & Socin. sen. in consil. 57. num. 1. lib. 4. Hac tria sufficiunt, non enim requiritur illud quartum requisitus, relatum à Butrio in cap. constitutus, de in integrum restit. Alex. in l. si minorem. C. de restit. in integrum. Fran. de Marchis in decil. 516. num. 4. par. 1. quod l. minor pertinet restituui, præberet se esse intra tempus petendi restituitionem. Nam Butrio, & sequacium traditionem reiicit reliqui omnes, sicuti permultis commemoratis, testatur bene eruditus Sfortia Oddo in commentarijs, de restituitione in integrum, quæst. 39. art. 1. versic. in contrarium est communis, qui egregia distinctione Doctorum opiniones conciliat. Est quoque aduertendum circa illud tertium requisitus, quod si minor læsus esset non dolo aduersari, t. sed verisimili ignoranta, vel sui facilitate, adhuc competetur restitutio in integrum, sicut ex clausula generali si qua iusta mihi causa, ita declarat Alci. in d. præsump. 42. num. 3. vers. circa tamen, post Corneum in consil. 184. lib. 3. quos fecutus sum in commentariis de recuperanda poss. remed. 15. num. 136. vbi alios eiusdem sententia Doctores commemorauit, & alios adiungit Sfortia in prædictis commentariis de restituitione in integrum, quæst. 4. art. 2. vers. in contrarium est, & prædicta quidem regula, quod scilicet minor non præsumatur læsus, procedit multo magis, quando constat obleruatas fuisse solemnitates, quæ obseruati debent in eo contractu tunc celebrato. Ita Bald. in c. 1. col. 2. vers. quærit Jacobus, qui feudum dare poss. quem secuti sunt Alex. in consilio 79. col. 5. vers. scriptificatur, lib. 1. Dec. in consil. 532. col. 2. vers. & in dubio, Tiraq. de legib. connub. in glos. 6. num. 64. & Lambertengus in commentariis ad statutum Mediolani, prohibens mulierem contrahere sine certa solemnitate, ad finem, num. 171.

Minoris lesionem ex præsuma affectione erga rem distractam, vel emptam, considerari.

S V M M A R I V M.

- 1 Interesse affectionis in re minoris, habenda ratio est.
- 2 Affectionis quam quis erga res suas, & maiorum suorum habet, considerabilis est.
- 3 Restitutio minori ob interesse affectionis conceditur.
- 4 Minor res maiorum suorum distractando, enormiter censetur læsus.
- 5 Progenitorum suorum res amittere graue est.
- 6 Interesse affectionis ad res paternas, considerabile quo ad damnum cuitandum, non quo ad augendum premium.
- 7 Interesse affectionis, non impeditur, quominus de fuga quis suspectus sit. Nec reddit debitorem diuitem, & solvendo. n. 7.
- 8 Interesse affectionis etiam in minore considerabile, si in emendant permutando, malum adeptus sit vicinum. Item si in malum incideret locum num. 1. 5.
- 9 Vicinum babere malum, magnum est malum.
- 10 Vicinum malum que ac morbum nocere voluit Cato.
- 11 Vicinum bonum habiturum, emptorem prædi sui, proclamari iussit Themistocles.

P R A E S V M P T. LXXXIII.

Cum minorib. laesis concedi soleat (vt diximus supra) in integrum restitutio, dubitari interdum contingit, an habenda sit rō interesse prouenientis ex affectione præsumpta? Quia in re dicitur t. habendam esse. Nam considerabilis est affectio, quam quis erga suas, & maiorum suorum res habere præsumit, l. cū seruus, ff. mandati. & scriptis Alc. de præsump. reg. 1. præsu. 20. Et propter minori conceditur t. restitutio causa huius interesse prouenientis ab affectione, l. si in emptione, ff. de minor. vigintiquinque annis, qua probatur, quod si minor permisit labi tempus à statuto concessu, ad luendum rem paternam, (Mediolani extat statutum hoc) sibi competit in integrum restitutio aduersus lapsus ipsius temporis, cum dicatur læsus ex affectione illa verisimili, & præsumpt erga res paternas. Ita Alcia. in d. præsump. 20. ex sententia Ioan. Ignei in l. quatenus. num. 35. ff. de reg. iur. & in l. dudum, num. 3. 8. C. de contrah. emp. Idem scriperunt alij permulti, quos congesit Sfortia Oddo in commentariis de restituitione in integrum, quæst. 4. art. 10. n. 84. vers. in contrarium est. Et illis accedit Barb. in consil. 27. col. 15. lib. 1. & in consil. 18. col. 2. lib. 2. qui post Bald. dixit, minorem censeri læsu, & quidem enormiter, t. cum res maiorum suorum distracta. Et illis in locis respicit. graue esse amittere ea, quæ fuerunt t. suorum progenitorum, sic etiam scriperunt Dec. in consil. 471. in fine. Sic & Neuiz. inter consilia Brunii in consil. 12. n. 70. Panthaleon Crem. in l. 2. n. 324. C. de rescind. vend. sic etiam in specie statuti Mediol. censuit Alc. in respon. 312. habendam esse rationem huius affectionis, erga rem maiorum suorum, quando minor vult in integrum restituui. Ita quoq. Tiraq. in tract. de retract. consanguin. §. 1. glos. 1. 4. num. 52. qui in contrauto feudali locum non habere declarat, & Petrus Rebiffus. in l. vnic. num. 286. C. de senten. quæ pro eo quod interest, proferuntur.

Est tamen hic obseruandum, quod eti. t. interesse affectionis, ad res paternas, est considerabile ad exitandum damnum, atq. ita ad petendum restituitionem in integrum, attamen non est considerabile, vt augeat rei premium, sicut ex sententia Capollæ de simulatione contractuum docuit Ripa in l. filius familias, §. dini, num. 3. in fine, de leg. 1. sic etiam simili in calu respondit Paris. in consil. 99. num. 47. lib. 3. interesse hoc affectionis non efficere, vt debitor t. suspectus de fuga, dici non debeat sic suspectus ob res maiorum suorum, quas recuperare potest, cum hoc interesse non reddat eum t. diuitem, & soluendo.

Ec

Liber Tertius.

Præsumpt. LXXXIV. 419

Et alia de bonis malisque virginis doct. & scrit. Petrus Gregorius in libro 4. syntagma. iuris, capitu. 24. numero 8. 9. & 10.

Est, & aliud exemplum interesse affectionis confide-

tabile, vt minor dici possit læsus, sicuti quando incidit-

t. t. in malum locum, hoc est in malam aeris temperie.

Ita Sfortia d. q. 4. artic. 10. num. 87. ex sententia Cepolla-

de seruit. rusticorum præd. in rub. de aere, num. 4. & Ripa

in tract. de peste, in titu. de remed. præseruat, contra pe-

stem, num. 3. Plura alia affectionis exempla commemo-

rat Panthaleon Crem. in d. l. 2. num. 325. & multis leq.

C. de rescind. vendit,

Premium rei vendice à minore, an in eius utilitatem

versum presumatur?

S V M M A R I V M.

1 Vendicans rem alienatam minor, premium restituere debet.

Quatenus tamen in utilitatem suam conuersum sit, nu. 2.

3 Premium minori solutum, eiusque in utilitatem conuersum

presumi, si requisita in contractu solemnitates fuerint adhibi-

bita.

4 Contractum rescindipetens minor, quando probare teneat pre-

mium deperditum, aut male consumptum.

5 Alienatione rerum minoris facta, pro contrabente cum eo præ-

sumptio est, si debit & solemnitates fuerint adhibite.

6 Dolus, & mala fides in contrabente cum minore absque solem-

nitatibus requisitis, presumiuntur.

7 Conductus in re sibi locata persistens, presumitur recondu-

xisse.

Idque præsumptione iuris, num. 2.

Eti quod fundetur hæc præsumptio, n. 3. & 4.

5 Precarium a locatione non dissimile est.

6 Conductorem in re conducta persistens, præsumire reconduxi-

se, tan in urbano, quam rusticó, prædio locum habet.

7 Conductio prædij rusticis, certa tantum anni parte percipiatur, ur-

bani, verò qualib. anni parte uniformiter.

9 Prædij rusticis reductio, pro ratione fructuum percipiendu-

rum facta presumitur, num. 10. & 12. Idem in urbano præ-

dio. num. 11.

13 Prædium si uno anno frumentum, alio milium tribuat, una sa-

la dicitur prædij cultura, fructusq. confunduntur.

14 Conductores vestigialium persistendo, censentur reconduxi-

se, vide tamen. num. 34.

15 Domus partem conductens socius, persistendo, presumitur recon-

ducere.

16 Operarum locatio, & conductio, tacendo ultra tempus presu-

mitur repetita.

17 Medicis operas comparari prædij rusticis.

18 Medicis censetur reductio cum eisdem qualitatibus, & con-

ditionibus, quibus prima vice conductio fuerat.

19 Reductio cum eisdem qualitatibus, & conditionibus, quibus

prima conductio facta presumitur.

20 Conductori de non expellendo, pactum in prima cōductione fa-

ctum, censetur in secunda repetitum.

21 Reductio non censetur repetita pœna, prima locationi a-

dicitur.

22 Pactum de redimendo, & affrancando, an dicatur in recondu-

ctione repetitum.

23 Reductio presumitur facta, si disponente hoc statuto, condu-

ctor ultra tres menses in re conducta commoratus sit.

Quid autem sit si pacientes dixerint, ne censetur repetita.

num. 25.

24 Iuri communis, pactio, & protestatione non derogatur.

26 Conductorum, aut locatorum heredes, in contractu facto, perse-

uerare voluisse presumuntur, & n. 27.

28 Conductio, aut locatio, aliam requirens solemnitatem, ultra pa-

tientiam repetita non presumitur.

29 Feudi, vel emphyteusis concessio, cum scripturam requireat, re-

nonata non presumitur. Vide tamen n. 36.

30 Locatio bonorum Ecclesiæ renouata non presumitur.

31 Societatem sola dimissione capitalis apud socium, non presu-

mi renouata, dum instrumentum interuenire debet.

32 Societatem inuenientes ciuitates due ad quinquennium solēni fi-

lulatione, & scriptura, eo lapsu nō censetur renouasse, licet

Tomus Primus.

Dd 2 munio

- mutuo auxilio se adiuuent,
 33 Regductio, vbi solemnis requiritur stipulatio, facta non præsumitur reiecta contraria Signor. opin. num. 34.
 35 Conductionis, & concessionis renouatio, concurrentis temporis antiquitate presumitur, item si conductio, & locatio ad longum tempus facta sit, vel in emphyteusim, n. 36.
 37 Renouatio contractus, præterquam in locatione, conductione, aut precario, non presumitur. Itaque non in contractu venditionis fructuum, num. 38.
 39 Vectigalum locatio, est fructum venditio.
 40 Custodie causa re concessa ad certum tempus, non presumitur facta renouatio, custode ultra tempus præstitutum permanente.
 41 Concessiones officiorum que necessitate geruntur, finita prima concessione, non presumuntur renouatae.
 42 Reconductio facta non presumitur, quando coniecturis apparet aliam suis locatoris voluntatem.
 43 Conductore non implente ex parte sua, locationis non presumitur facta renouatio.
 44 Relocatio facta non presumitur, impedimento in locatore interveniente.
 45 Conductore perseverante in re conducta modicum temporis, non presumitur facta contractus renouatio.
 46 Instrumentum in prima locatione factum, in tacita relocatione non presumitur repetitum.
 47 Relocatione ex secunda tacite facta, non infertur ad aliam tacitam priorem,
 48 Reconductio, aut relocatio in rebus mobilibus facta non presumitur. Adhibita tamen distinctione, num. 49.
 50 Conductionis in contractu pignora data a tertio non censetur in tacita reconductione in eius praedictum repetita.
 51 Locans operas suas, ut in meo prædio sit custode causa, finitus tempore ibi persistendo, non presumitur facta reconductio,

P R A E S V M P T, LXXXV,

Praeclarata est traditio hæc, quando conductor, ob id quod finito primo conductionis tempore, persistit in re conducta, eam reconduxisse præsumatur? Quia in re pro regulâ traditum est, reconduxisse præsumi, l. item quæritur, §. vlt. ff. locati. Qui implete (ait Vlpian. itépore conductionis, remansit in conductione, non solum reconduxisse videbitur, sed et pignora videtur durare obligata, &c. & in l. seq. subiungit idem Vlpian. Qui ad certum tempus conductit, finito quoq. tèpore, colonus est. Intelligitur, n. dñs, cum patitur colonum in fundo esse, ex integrō locare, &c. & in l. legē, §. 1. C. eod. ita est scriptū. Si aut̄ ipsi, in quo locatus fuerat fundus, sit exactū & in eadem locatione conductor permanserit, tacito consensu eadē locationem vna cum vinculo pignoris renouare videtur, &c. Hanc scilicet iuris præsumptionē scriptis I. Andrea in add. ad Spec. in tit. de præsumpt. §. species, n. 5. in verbo, prædictis. Est autē præsumptio hæc fundata in ea trōne, quod conductor iste non posset aliter licetē retrinere fundum illud, atque ita occupando delinqueret, quod præsumendum non est, l. merito, ff. pro socio. Hanc rationem probauit Bar. in d. §. vlt. Verū Castr. in d. §. vlt. & Alc. in tract. de præsumpt. reg. 3. præf. 17. num. 2. versic. sed prior, existimarunt, & re. ius. eam esse rationem, quia t̄ ex tacito hoc contractu, tam locator, quam conductor præsumuntur approbasse eam voluntatem, quam iam in prima locatione habuerunt. Est simile in t̄ precario, quod à locatione non est dissimile, l. in rebus, §. vlt. ff. de precario. Ita in specie tradit Alciat, in d. præsumpt. 17. nu. 2. qui subiungit ex sententia Comens. in conf. 8. in si. idem esse in deposito. Hec præsumptio, quod habet, tam in prædio rustico, quam in urbano, vt probant præallegata iura. Differunt enim solummodo in hac materia, prædiū rusticum, & urbanum, ratione t̄ temporis ipsius reconstructionis, & relocationis,

15 te partē t̄ domus socij. Ita Petr. de Vhal. in tract. de duo bus

l. us. fratibus, par. 1. q. 10. Alcian tract. de præsumpt. reg. 3. præsum. 17. nu. 2. vers. & procedit dicta. Nam & hoc in casu militat ratio huius præsumptionis, ne t̄cē tacitus consensus locitorum, atq. quod primam illam voluntatem in prima locatione, conductione que factam approbauerint. Nec repugnat argumentum quo adducti contraria opinionem probarunt Soc. in l. serui electione, §. 1. n. 3. ff. de lega. 1. & Paris. in add. ad Bar. in d. §. vlt. n. 3. in verbo, deliquerat. Illa. n. consideratio qua vlsus est Socin. vera non est, cum dixit, quod hoc calu cessat illa ratio, ob quam in alijs præsumunt facta relocatio, & reconductio, nempe ne delictum præsumatur. Non enim vera est ratio hæc, vt diximus cum Castren. & Alci. esse rationem præsumpti consensus, & approbationis.

Extendit tertio hæc præsumptio, vt locum habeat 16. ēt in conductione, & locatione t̄ operarum, vtputa aduocati, medici, & simil. s. Ita respondit egregie Corneus in 17. cōs. 348. li. 1. quo loci in fine affirmavit, q̄ opera t̄ medici cōparatur prædio rusticu, cū magis indigamus opera ipsius medici & suo tempore, quā hyemali, ob morborum pluralitatem. Et præter si conductus fuisset medicus etiam pro tempore pestis, quā magis gravissut tempore astus, & caloris, quam frigoris. Et illo in loco 18. respondit Corneus, t̄ medium censeretur reconductum cum eisdem qualitatib. & conditionib. quibus iam prima vice conductus fuit, quā de re statim dicemus. Hanc quoq. extensionem probarunt Socin. sen. in conf. 196. lib. 2. & Mase in concl. 990. num. 12.

Extendit quartò, vt hæc præsumptio locum hæc 19. etiam respectu qualitatum. Præsumitur enim t̄ facta reconductio cum eisdem qualitatibus, & conditionib. quibus prima conductio exitit, scuti quando conductor dedit propria pignora. Nam illa repetita censeretur in relocatione. Ita probat tex. d. l. item quæritur. §. vlt. ibi, non solum reconduxisse videtur, sed etiam pignora videtur durare obligata. Et de pignoribus scripserunt Bar. ibi, n. 1. Cast. & Bal. in l. legē. C. locat. Barb. in conf. 14. col. 7. versic. cum ergo, lib. 2. Bertachin. in tract. de gabellis, p. 2. n. 15. Corn. in conf. 348. col. 2. ver. nam in omnino, li. 1. Boer. q. 284. n. 14. Rui. in conf. 78. n. 4. lib. 1. Alcia. in tract. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 17. num. 3. & plures congerit Mase. in d. concl. 990. num. 3. & accedit Rota 20. Rom. in dec. 1. 45. p. 1. in nouissime editis.

Ita quoq. pactum ne t̄ conductor expelli possit, factum in prima conductione, censeretur repetitum in secunda hac renouata, respondit Soc. sen. in conf. 17. nu. 2. li. 3. quem secutus est Crau. in tract. de antiqu. temp. in 4. part. prīnc. num. 106.

Non habet locum hæc præsumptio in poena, quæ re- 21. petita t̄ in reconductione non censetur. Ias. in conf. 49. col. 2. lib. 3. post Baldum in d. §. vlt. & in l. legē. C. loca. Idem decidunt Affl. & in dec. 365. num. 14. Boer. in q. 284. num. 14. Et Rota Roman. in dec. 1. 15. num. 2. in 1. parte in nouissimis. Idem ego ipsi scripti in lib. 2. de arbitrat. iudicis casu 276. num. 20. Et accedit Corbulus in tract. de Causis, ex quibus emphyteuta suo iure priuatur. in tit. De causa priuationis, ob non solutum Canone. limit. 38. num. 1. & num. 5. Non pariter locū ha- 22. bet hæc præsumptio in ea qualitate, & conductione t̄ facta de redimento, seu (vt vulgus appellat) de affrancando, adiectu in instrumento locationis, & conductionis. Non enim per tacitam ipsam relocationem, & reconductionem factam, præsumitur prorogatum tempus illud affrancandi. Ita in specie responderunt Alexan. in conf. 17. num. 12. lib. 4. & in conf. 76. n. 5. lib. 5. & Rui. in conf. 86. in fi. & manifestius in conf. 114. n. 4. li. 1. & secutus est Goza. in l. 2. num. 174. in fine, C. de pactis inter empt. & vend. qui eiusdem sententia recenset Imolam in conf. 36. in fi. qui vis est, vt hoc sentiat, refert etiam respondisse Socin. Campeg. Petrum de Canonis, Florianum, M.

Tomus Primus. Dd 3 fitione